

A földalatti Budafok

Szép időben a háztetőn levegőzik a család.

Emberek a föld alatt. Nem a világháborúról, nem is a jövő háborújáról van szó, amikor az emberek — egyes szakértők szerint — kénytelenek lesznek majd földalatti lakásokban meghúzódni. Sőt, benszülött törzsről sincs ezúttal szó, amely a part agyagjába vágja barlangjait.

Ki ismeri a főváros közvetlen közelében a földalatti Budafokot? Nos, Budafok déli lejtőjén a legmodernebb Törley-ház tőszomszédságában — egészen külön városrészt, furcsa földalatti várost találunk. Mit sem sejtve sétálunk a fűvel benőtt lejtőn.

Már-már kedvünk támadna leheveredni a szép gyepen, mert gyönyörű őszi nap süt, akkor váratlanul megtorpanunk és hitetlenül nézünk magunk elé. Mi ez? A gyeptől szabályos kémény áll ki, a kéményből vidám füst száll az ég felé s a

legcsodálatosabb az, hogy a kémény mellett a házszaám és uccanév.

Miféle csodálatos világ ez, ahol a kéményeket nem a ház tetejére építik, hanem a földre s ahol a házszaámot viszont a kémény tetejére biggyeszítik?

Ez a csodálatos városrész: a földalatti Budafok. Szabályos falusi házak — csak éppen a föld alá építve.

Hosszú, de érdekes a földalatti Budafok története. A rómaiak idejében szőlők voltak itt, híres volt századokon át a budafokj szüret. A török dúlások idején — amikor az élet nem volt túlságosan biztonságos a föld felszínén — ide, a szőlőbe menekült a lakosság. A földbe barlangokat vájtak, a barlangokat igyekeztek lakályossá tenni s így keletkezett Budafok különös városrésze, mely ma is nő és terjeszkedik — föld alatt.

A földből nagy udvarokat vágnak ki s az udvar oldalán az agyagos földbe belevájják a házakat. A földréteg tetejét téglaréteggel megerősítik, hogy a földfeletti kocsi és járókelők léptei alatt be ne süppedjen. A ház földalatti udvarra nyíló külső falát szépen kimeszelik, alig lehet megkülönböztetni a téglafaltól. Egy-egy ilyen földalatti udvarból 8—10 család háza is nyílik. A telek földfeletti és földalatti részével együtt Budafok városának tulajdonában van s egy udvar lakossága évi 500 pengő bért fizet a városnak a lakásért.

A földalatti lakásnak előnyei is vannak. Télen nem kell fűteni, nyáron nem kell hűteni. Télen meleg — nyáron hűvös. Évszázadok óta nem fűtik ezeket a lakásokat, hiszen fűt az anyaföld maga. Aztán meg a gomba is megterem a lakásokban, csinos pénzt lehet összehozni a gombatenyésztésből is.

Az élet külsőségei bizony meglehetősen furesák. A szerelmesek nem adhatnak egymásnak uccakeresztelésnél találkát, hanem ehelyett egy-egy kéménynél talál-

Csak a kémény ér fel az ucca szintjére. Ezért a házszaámokat a kéményre írják. (Fotó Faludi.)

A barlanglakás ablaka a földalatti udvarra néz, a nap csak déli 12-kor néz le.

A kerítés a ház fölött vonul, hogy a járókelők le ne essenek a ház udvarára.

koznak. Mi sem könnyebb, mint a haragosunk kéményét eldugaszolni földdel. A háztetőt viszont — érthetően — nem gyűjthetja fej a haragos, egyszerűen azért, mert nincsenek háztetők. A család esténként a ház fölött levegőzik, míg a családfe meg nem szólal, na gyerünk le aludni.

150 család él ezekben a különös lövészárokszerű udvarokban a földalatti Budafokon, életük nagyobb részét a föld alatt töltik. A nap csak déli 12 órakor süt le a különös házak ablakára. Télen, ha a hó esik, a hőtömeg gyakran eltorlaszolja a házak bejáratát s ilyenkor kémény munkába kerül utat vágni a lakáshoz.

Kerítése is van a házsoroknak, csak hogy ezeket a kerítéseket nem azért építették, hogy a betörők ne tudjanak behatolni, mert a földalatti Budafok lakói nem félnek a betörőktől. A kerítés a ház fölött vonul, hogy a járókelők be ne essenek a „földszintről” a ház udvarába. Bizony különös látvány a földalatti Budafok, mikor a háziasszonyok ebédet főznek és kémények tömkelege füstölög a földön.